

PATVIRTINTA
Grigiškių lopšelio-darželio „Rugelis“
direktoriaus 2023 m. rugsėjo 6 d.
įsakymu Nr. V-56

**VILNIAUS SAVIVALDYBĖS GRIGIŠKIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „RUGELIS“
ŠVIETIMO PAGALBOS VAIKUI TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS
I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Švietimo pagalbos vaikui teikimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Grigiškių lopšelyje-darželyje „Rugelis“ (toliau – lopšelis-darželis) švietimo pagalbos vaikams teikimo tikslus, uždavinius, pagalbos gavėjus, teikėjus bei švietimo pagalbos organizavimo formas ir rūšis, logopedo, specialiojo pedagogo, psichologo, socialinio pedagogo, sveikatos priežiūros specialisto, mokytojų, vadovų veiklą, susijusią su vaikų socialinių, pedagoginių, psichologinių poreikių tenkinimu, leidžiančią didinti ugdymo(si) veiksmingumą.

2. Šis Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579, Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 2 d. įsakymu Nr. V-950 (2020 m. rugpjūčio 3 d. įsakymo Nr. V-1134 redakcija), Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. V-1229 (2020 m. rugpjūčio 3 d. įsakymo Nr. V-1130 redakcija), Specialiosios pedagoginės pagalbos asmeniui iki 21 metų teikimo ir kvalifikacinių reikalavimų nustatymo šios pagalbos teikėjams tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-657 (2020 m. rugpjūčio 3 d. įsakymo Nr. V-1132 redakcija), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-663 657 (2020 m. rugpjūčio 3 d. įsakymo Nr. V-1133 redakcija), ikimokyklinio ugdymo mokytojo, priešmokyklinio ugdymo mokytojo, logopedo, specialiojo pedagogo, psichologo, socialinio pedagogo pareigybių aprašais.

3. Švietimo pagalbos tikslai:

3.1. padėti įgyvendinti vaikų teisę į ugdymą;

3.2. užtikrinti veiksmingą vaikų ugdymąsi lopšelyje-darželyje;

3.3. sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai bei vaikų saugumui lopšelyje-darželyje.

4. Švietimo pagalbos uždaviniai:

- 4.1. užtikrinti vaikų saugumą lopšelyje-darželyje;
- 4.2. sudaryti sąlygas specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų ugdymui(si);
- 4.3. sudaryti sąlygas gabių vaikų ugdymui(si);
- 4.4. padėti vaikams adaptuotis lopšelyje-darželyje;
- 4.5. teikti reikalingą psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę pagalbą.
5. Švietimo pagalbos teikimo principai:
 - 5.1. lygios galimybės – kiekvienam vaikui užtikrinamas pagalbos prieinamumas;
 - 5.2. visuotinumasis – pagalba teikiama visiems vaikams, kuriems jos reikia;
 - 5.3. kompleksiskumas – pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo sistemos pagalbos vaikams teikimo formomis;
 - 5.4. decentralizacija – šeimos, visuomenės bei kitų institucijų dalyvavimas;
 - 5.5. individualumas – pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus vaiko problemas;
 - 5.6. veiksmingumas – remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais.

II SKYRIUS

ŠVIETIMO PAGALBOS GAVĖJAI, TEIKĖJAI, FORMOS IR RŪŠYS

6. Švietimo pagalbos gavėjai – lopšelio-darželio ugdytiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai, kiti lopšelio-darželio darbuotojai.
7. Švietimo pagalbos teikėjai – mokytojai, logopedas, specialusis pedagogas, psichologas, socialinis pedagogas, mokytojo padėjėjas, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, lopšelio-darželio vadovai, Vilniaus miesto pedagoginė psichologinė tarnybos (toliau – VPPT) specialistai.
8. Švietimo pagalbos teikimą organizuoja ir koordinuoja lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija.
9. Švietimo pagalbos formos:
 - 9.1. individualus darbas su vaiku (vaikų skatinimas dalyvauti ugdomojoje veikloje; mokytojų, socialinio pedagogo, psichologo, lopšelio-darželio vadovų pokalbiai; logopedo, specialiojo pedagogo pratybos; ugdymas namuose);
 - 9.2. darbas su grupe (grupinės konsultacijos, skirtos ugdymo dalyvių tarpusavio santykių reguliavimui ir kt.);
 - 9.3. darbas su vaiko šeima (pagalba sprendžiant problemas, trukdančias vaiko ugdymo(si) procesui, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir lopšelio-darželio bendradarbiavimo stiprinimas);
 - 9.4. darbas su lopšelio-darželio bendruomene (saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas, savivaldos aktyvinimas, mikroklimato gerinimas);
 - 9.5. darbas su socialiniais partneriais (VPPT, sutrikusios raidos vaikų konsultavimo skyriumi, Vilniaus miesto savivaldybės vaiko gerovės komisija, tarpinstitucinio koordinavimo skyriumi, vaiko teisių apsaugos skyriumi, policija ir kt., siekiant užtikrinti pagalbos veiksmingumą);

9.6. karantino, ekstremalios situacijos, ekstremalaus įvykio ar įvykio (ekstremali temperatūra, gaisras, potvynis, pūga ir kt.), keliančio pavojų vaikų sveikatai ir gyvybei laikotarpiu, pagalba teikiama nuotoliniu būdu.

10. Švietimo pagalbos teikimo rūšys:

10.1. konsultavimas (ugdytinio, ugdytinių grupės, mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų)), siekiant padėti išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir ugdymosi erdvėje, padedant ugdytis, tinkamai elgtis, geriau pažinti save, padėti ugdymosi spragų turintiems arba gabiems vaikams;

10.2. ugdymo diferencijavimas ugdytiniui ar ugdytinių grupei, siekiant sudaryti palankias sąlygas tiek gabių, tiek ugdymosi sunkumų turinčių vaikų ugdymui;

10.3. socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas – ugdomas gebėjimas priimti sprendimus ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, laikytis sveikos gyvensenos reikalavimų;

10.4. elgesio korekcija, socialiai priimtino elgesio modeliavimas;

10.5. alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, savižudybių, prievartos, smurto ir teisės pažeidimų prevencija;

10.6. pagalbos komandos telkimas lopšelyje-darželyje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą bei socialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti iškilusias problemas.

III SKYRIUS

ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO ORGANIZAVIMAS

11. Vaikams, kurie mokosi kasdieniu ugdymo proceso organizavimo būdu, švietimo pagalba teikiama tiesioginiu būdu. Vaikams, kurie mokosi nuotoliniu ugdymo proceso organizavimo būdu, švietimo pagalba teikiama nuotoliniu ir (arba) tiesioginiu būdu. Karantino, ekstremalios situacijos, ekstremalaus įvykio ar įvykio (ekstremali temperatūra, gaisras, potvynis, pūga ir kt.), keliančio pavojų vaikų sveikatai ir gyvybei (toliau – ypatingos aplinkybės), laikotarpiu švietimo pagalba teikiama nuotoliniu ir (arba) tiesioginiu būdu, atsižvelgiant į ypatingų aplinkybių pobūdį. Jei švietimo pagalba dėl objektyvių priežasčių neteikiama, pasibaigus ypatingų aplinkybių laikotarpiui, švietimo pagalba turi būti kompensuojama nustatant veiklos prioritetines sritis, peržiūrint veiklų atlikimo laiką.

12. **Mokytojai** teikia švietimo pagalbą savo grupės ugdytiniams:

12.1. rūpinasi jų asmenybės ugdymu(si) bei branda;

12.2. siekia pažinti vaikų poreikius, polinkius, interesus, gabumus, diferencijuoja ir individualizuoja ugdomąją veiklą;

12.3. domisi ir rūpinasi vaikų sveikata, jų sauga, puoselėja sveiką gyvenseną;

12.4. suteikia vaikui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta, patyčios ar kitokio pobūdžio išnaudojimas;

12.5. bendradarbiauja su švietimo pagalbos vaikui, sveikatos priežiūros specialistais;

- 12.6. informuoja tėvus (globėjus) apie išskylančias problemas;
- 12.7. padeda vaikams spręsti psichologines, socialines, bendravimo, ugdymosi ir kt. problemas;
- 12.8. stebi, analizuoja tėvų (globėjų, rūpintojų) bei socialinės aplinkos poveikį ugdymui(si).
13. **Logopedo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo, psichologo pagalba** vykdoma, tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimu ir kai lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija suderina švietimo pagalbos gavėjų sąrašą su VPPT, patvirtina lopšelio-darželio direktorius.
14. Skaiciuojant vaikus specialiojo pedagogo, logopedo etatui steigti, vaikas, turintis didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, prilyginamas dviem vaikams.
15. Lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija turi teisę kreiptis į savivaldybėje vaiko teisių apsaugą užtikrinančią instituciją, kai vaiko tėvai (globėjai) neužtikrina vaiko teisių ir teisėtų interesų gauti reikalingą švietimo pagalbą.

16. Logopedas:

- 16.1. vienu etatu dirbantis logopedas teikia pagalbą ne daugiau kaip 30 specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir / ar priešmokyklinio ugdymo programas, kuriems reikalinga logopedo pagalba;
- 16.2. teikia specialiąją pedagoginę pagalbą vaikams tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimu. Švietimo pagalba vaikams teikiama ugdymo proceso metu individualių specialiųjų pratybų forma;
- 16.3. tiria vaikų kalbą (tartį, foneminę klausą, žodyną, gramatinę sandarą, rišliąją kalbą);
- 16.4. nustato kalbos sutrikimų pobūdį;
- 16.5. planuoja veiklą kalbos sutrikimams šalinti, numato vaikų kalbos ir kalbėjimo korekcijos kryptis;
- 16.5. konsultuoja tėvus (globėjus) bei mokytojus.

17. Specialusis pedagogas:

- 17.1. vienu etatu dirbantis specialusis pedagogas teikia pagalbą ne daugiau kaip 24 specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams, ugdomiems pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, kuriems reikalinga specialiojo pedagogo pagalba;
- 17.2. atlieka pedagoginį vaikų vertinimą, nustato vaikų žinių, mokėjimų, įgūdžių, gebėjimų lygį ir jų atitikimą ikimokyklinio / priešmokyklinio ugdymo programai bei įvertina pažangą;
- 17.3. bendradarbiaudamas su mokytojais, specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų tėvais (globėjais), kitais asmenimis, tiesiogiai dalyvaujančiais ugdymo procese, pedagoginės psichologinės tarnybos specialistais, numato ugdymo tikslus ir uždavinius bei jų pasiekimo būdus ir metodus, atitinkančius specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų poreikius bei galimybes, ir juos taiko;
- 17.4. padeda specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams įsisavinti ugdymo turinį (specialiojo pedagogo kabinete ar grupėje) ir lavina jų sutrikusias funkcijas, atsižvelgdamas į kiekvieno specialiųjų ugdymosi poreikių vaiko gebėjimus, ugdymosi galimybes ir ypatumus;

17.5. pataria mokytojams, kaip pritaikyti specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams mokomąją medžiagą ir mokymo priemones, individualizuoti bei pritaikyti ikimokyklinio / priešmokyklinio ugdymo programas;

17.5. teikia metodinę pagalbą mokytojams, specialiųjų poreikių vaikų tėvams (globėjams) ir kitiems asmenims, tiesiogiai dalyvaujantiems ugdymo procese, ir juos konsultuoja specialiųjų poreikių vaikų ugdymo klausimais.

18. Socialinis pedagogas:

18.1. Vienas socialinis pedagogas teikia pagalbą ne daugiau kaip 400 vaikų ir mokinių (esant galimybei – ir mažesniai vaikų ar mokinių skaičiui);

18.2. vertina socialinės pedagoginės pagalbos ugdytiniui poreikius (kartu su kitais specialistais);

18.3. konsultuoja ugdytinius, jų tėvus (globėjus, rūpintojus), lopšelio-darželio bendruomenę socialinių pedagoginių problemų sprendimo, socialinės pedagoginės pagalbos teikimo klausimais;

18.4. dalyvauja sprendžiant krizinius atvejus lopšelyje-darželyje, ugdymo ir socialinių įgūdžių problemas;

18.5. numato socialinės pedagoginės pagalbos teikimo ugdytiniui būdus bei formas bendradarbiaudamas su mokytojais, tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais specialistais, švietimo pagalbos įstaigomis, kitais su ugdytiniu dirbančiais asmenimis, socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros įstaigomis, teisėsaugos institucijomis, socialiniais partneriais;

18.6. šviečia lopšelio-darželio bendruomenę socialinės pedagoginės pagalbos teikimo, įstaigos nelankymo ir kitų neigiamų socialinių reiškinių prevencijos, pozityviosios socializacijos klausimais, nuolat tobulina savo kompetencijas;

18.7. inicijuoja ir įgyvendina prevencines veiklas bei socialinio ugdymo projektus kartu su lopšelio-darželio Vaiko gerovės komisija ir savivaldos institucijomis, ugdant ugdytinių gyvenimo įgūdžius;

19. Psichologas:

19.1. vienas lopšelyje-darželyje dirbantis psichologas teikia pagalbą ne daugiau kaip 400 ugdytinių (esant galimybei – ir mažesniai mokinių skaičiui);

19.2. atlieka įvertinimą: ugdytinio asmenybės ir ugdymosi problemų, galių ir sunkumų nustatymas, psichologinis ugdytinio įvertinimas atliekant pirminį specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimą;

19.3. konsultuoja: tiesioginio poveikio ugdytiniui, turinčiam asmenybės ir ugdymosi problemų (taip pat ir smurtą patyrusiam ar smurtavusiam) būdų numatymas ir psichologinio konsultavimo technikų taikymas, bendradarbiavimas su tėvais (globėjais, rūpintojais), mokytojais, kitais švietimo įstaigos darbuotojais ir kitais su vaiko ugdymu susijusiais asmenimis, rekomendacijų jiems teikimas, jų konsultavimas;

19.4. šviečia: ugdytinių, tėvų (globėjų, rūpintojų), mokytojų švietimas vaiko raidos psichologijos, pedagoginės ir socialinės psichologijos klausimais;

19.5. atlieka psichologinių problemų prevenciją: psichologinių problemų prevencijos poreikio įvertinimas (lopšelio-darželio bendruomenės grupių tyrimas), prevencinių priemonių bei programų rengimas ir įgyvendinimas, psichologinių krizių prevencija, intervencija ir postvencija.

20. Mokytojo padėjėjas:

20.1. padeda ugdytiniui (ugdytinių grupei):

20.1.1. orientuotis ir judėti aplinkoje, susijusioje su ugdymu(si), lopšelyje-darželyje ir už jo ribų ugdomosios veiklos, papildomo ugdymo, renginių ir išvykų metu;

20.1.2. apsitarnauti, pavalgyti, pasirūpinti asmens higiena;

20.1.3. įsitraukti į ugdomąją veiklą ir pagal galimybes joje dalyvauti;

20.1.4. paaiškina mokytojo skirtas užduotis ir talkina jas atliekant;

20.2. atlieka kitą su ugdymu(si), savitarna, savitvarka, maitinimu(si) susijusią veiklą;

20.3. turinčiam (turintiems) ribotas mobilumo galimybes padeda judėti po lopšelių-darželių, pasiekti grupę, kitas patalpas.

20.4. bendradarbiaudamas su mokytoju, specialiuoju pedagogu, logopedu ir kitais su ugdytiniais (ugdytinių grupe) dirbančiais specialistais, numato ugdymo tikslų ir uždavinių pasiekimo būdus bei pagalbos ugdytiniams teikimo metodus ir juos taiko.

20.5. padeda mokytojui parengti ir/ar pritaikyti ugdytiniui (ugdytinių grupei) reikalingą mokomąją medžiagą.

21. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas dirba bendradarbiaudamas su lopšelio-darželio bendruomene, kitais sveikatos priežiūros, psichologinės bei socialinės pedagoginės pagalbos ir kitų suinteresuotų tarnybų specialistais:

21.1. teikia sveikatinimo veiklos metodines konsultacijas mokytojams, vaikams, jų tėvams (globėjams) bei kaupia metodinę ir informacinę medžiagą vaikų sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo klausimais;

21.2. teikia informaciją sveikatos išsaugojimo bei stiprinimo klausimais ir organizuoja šios informacijos sklaidą (stenduose, renginiuose, viktorinose ir pan.) lopšelio-darželio bendruomenei;

21.3. inicijuoja ir dalyvauja lopšelio-darželio sveikatinimo projektų (programų) rengime bei juos įgyvendinant;

21.4. teikia pagalbą vaikams ugdant sveikos gyvensenos ir asmens higienos įgūdžius;

21.5. skatina sveiką mitybą bei sveikos mitybos įgūdžių formavimą.

22. Vaiko gerovės komisija:

22.1. organizuoja ir koordinuoja prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą vaikams, mokytojams, vaikų tėvams (globėjams), saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą;

22.2. atlieka vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus poreikius, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pirminį įvertinimą ir atlieka kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas;

22.3. rengia individualius pagalbos planus švietimo pagalbos gavėjui (1 priedas) ugdymosi spragoms šalinti, aptaria pagalbos būdus.

23. Direktoriaus pavaduotojas ugdymui:

23.1. gavęs informaciją iš mokytojų, suburdamas reikalingų specialistų komandą, operatyviai sprendžia problemą;

23.2. vykdo mokytojų, dirbančių su specialiujų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais, ugdomąją priežiūrą;

23.3. koordinuoja vaiko gerovės komisijos darbą.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Ugdytinių ugdymosi pasiekimai nuolat stebimi ir analizuojami, todėl iškylantys sunkumai laiku identifikuojami.

25. Bendradarbiaujant švietimo pagalbos specialistams, mokytojams ir vaiko tėvams (globėjams, rūpintojams) tariamasi dėl ugdymosi pagalbos teikimo.

26. Lopšelio-darželio darbuotojų bendradarbiavimas, pagalbos teikimo vaikui planavimas, aptarimas ir vertinimas, atsakingas tvarkos vykdymas užtikrina visapusišką pagalbos vaikui įgyvendinimą lopšelyje-darželyje.

27. Ugdytinių tėvams (globėjams, rūpintojams), lopšelio-darželio darbuotojams informacija apie šį Aprašą perduodama savivaldos institucijų posėdžių metu bei skelbiama lopšelio-darželio svetainėje, adresu <http://www.rugelis.vilnius.lm.lt>

SUDERINTA

Vaiko gerovės komisijos

2023 m. rugsėjo 6 d. posėdžio protokolas Nr. 05